

Bảo vệ, chăm sóc sức khỏe nhân dân là nhiệm vụ của cả hệ thống

20:26 10/11/2025

Các luật quan trọng trong lĩnh vực y tế đang được hoàn thiện ở trách nhiệm cao. Các đại biểu Quốc hội đã dành nhiều thời gian nghiên cứu, thảo luận và đóng góp ý kiến tâm huyết, sâu sắc, mang tính xây dựng đối với dự án Luật Dân số và dự án Luật Phòng bệnh.

Bộ trưởng Bộ Y tế Đào Hồng Lan phát biểu, giải trình, làm rõ các ý kiến của đại biểu Quốc hội - Ảnh: VGP/Nhật Bắc

Chiều 10/11, sau khi các đại biểu Quốc hội thảo luận tại hội trường Quốc hội về dự án Luật Phòng bệnh và Luật Dân số, Bộ trưởng Bộ Y tế Đào Hồng Lan đã phát biểu, giải trình, làm rõ các ý kiến đại biểu nêu.

Các chính sách dân số trong tầm cao mới

Thay mặt cơ quan chủ trì soạn thảo, Bộ trưởng Bộ Y tế Đào Hồng Lan trân trọng cảm ơn Ủy ban Thường vụ Quốc hội, các cơ quan của Quốc hội, các đại biểu Quốc hội đã dành nhiều thời gian nghiên cứu, thảo luận và đóng góp ý kiến tâm huyết, sâu sắc, mang tính xây dựng đối với dự án Luật Dân số và dự án Luật Phòng bệnh.

Đối với dự án Luật Dân số, theo Bộ trưởng Đào Hồng Lan, đây là một đạo luật có phạm vi rất rộng, liên quan trực tiếp đến con người và quyền con người, đặc biệt là cách thức thể hiện các chính sách chăm sóc cho người dân Việt Nam trên tất cả các lĩnh vực.

Chính vì vậy, khi xây dựng Luật Dân số, Bộ Y tế đã rà soát tất cả các quy định có liên quan. Có khoảng 60 luật, bộ luật liên quan đến con người và quyền con người đã được xem xét, rà soát kỹ lưỡng.

Ví dụ, quy mô dân số đã được xác định là một trong những tiêu chí trong Luật Quy hoạch đô thị và nông thôn; cơ cấu dân số được thể hiện trong Luật Trẻ em, Luật Người cao tuổi, Luật Thanh niên...

Lấy ví dụ cụ thể hơn, Bộ trưởng Bộ Y tế cho biết, các nội dung liên quan đến cơ cấu, quy mô, phân bố và chất lượng dân số đã được quy định tại nhiều luật khác nhau.

Khẳng định trong quá trình xây dựng dự án Luật Dân số, Bộ Y tế luôn cố gắng thể hiện tinh thần của Nghị quyết số 21-NQ/TW năm 2017 của Trung ương; đặc biệt là Kết luận số 149 của Bộ Chính trị về sơ kết 5 năm thực hiện Nghị quyết 21 và gần đây nhất là Nghị quyết 72-NQ/TW của Bộ Chính trị về một số giải pháp đột phá, tăng cường bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe nhân dân, nhằm thể hiện tinh thần mới trong chính sách dân số.

Một thay đổi căn bản trong Luật Dân số lần này là chuyển trọng tâm từ "Dân số và Chính sách Kế hoạch hóa gia đình" sang "Dân số và Phát triển", nhằm giải quyết đồng bộ các vấn đề về quy mô, cơ cấu, phân bố và chất lượng dân số trong mối quan hệ với phát triển kinh tế-xã hội của đất nước và từng địa phương.

Theo Bộ trưởng Đào Hồng Lan, mục tiêu là tạo ra cơ sở pháp lý để triển khai thực hiện các chính sách dân số trong tầm cao mới.

Các quy định của Luật Dân số thể hiện tinh thần đó khi Chính phủ thiết kế phạm vi luật với 6 nhóm chính sách, bao gồm: Duy trì mức sinh thay thế; giảm thiểu mất cân bằng giới tính khi sinh; thích ứng với già hóa dân số và dân số già; nâng cao chất lượng dân số; tăng cường công tác truyền thông, vận động, giáo

dục về dân số và các điều kiện bảo đảm trong quá trình triển khai thực hiện.

Với tinh thần luật khung, các quy định chi tiết về đối tượng, phạm vi, nguồn lực thực hiện sẽ do Chính phủ quy định cho phù hợp với từng giai đoạn phát triển kinh tế-xã hội.

Về nguồn lực, cần nhìn nhận cả trước mắt và lâu dài. Chính sách dân số, giải quyết vấn đề già hóa dân số, nâng cao mức sinh thay thế đòi hỏi đầu tư rất lớn. Qua nghiên cứu báo cáo của đại biểu Nguyễn Thiện Nhân và kinh nghiệm quốc tế, có thể thấy nhiều nước như Nhật Bản, Hàn Quốc chi ngân sách khổng lồ cho lĩnh vực này, song đến nay kết quả vẫn rất thối thuợc.

"Chúng tôi cho rằng, cần có sự vào cuộc, phối hợp đồng bộ của tất cả các bộ, ban, ngành", Bộ trưởng nhấn mạnh.

Lấy người dân làm trung tâm, phòng bệnh sớm, phòng bệnh từ xa

Đối với Luật Phòng bệnh, Bộ trưởng Đào Hồng Lan cho hay đây là luật cũng có tính chất đa ngành, đa lĩnh vực.

Qua rà soát hệ thống pháp luật, có 63 luật có quy định liên quan đến phòng bệnh, nâng cao sức khỏe, gồm ba nhóm chính.

Nhóm quy định trực tiếp về lĩnh vực y tế – gồm 10 luật, trong đó có Luật Bảo vệ sức khỏe nhân dân (1989) và các luật y tế khác.

Nhóm quy định liên quan đến chăm sóc sức khỏe – như Bộ luật Lao động, Luật Người cao tuổi, Luật Người khuyết tật, Luật Trẻ em, Pháp lệnh ưu đãi người có công với cách mạng, các quy định của pháp luật về công an, quốc phòng, dân sự, chữ thập đỏ, bình đẳng giới, phòng chống bạo lực gia đình...

Nhóm quy định liên quan đến yếu tố tác động sức khỏe – gồm 15 luật như Luật Bảo vệ môi trường, Luật Tài nguyên, Luật Đất đai, Luật Thể dục thể thao, Luật Phòng cháy chữa cháy...

Để thể chế hóa quan điểm của Đảng trong Nghị quyết 20 và Nghị quyết 72 của Bộ Chính trị – chuyển tư duy từ "chữa bệnh" sang "chủ động phòng bệnh", lấy người dân làm trung tâm, phòng bệnh sớm, phòng bệnh từ xa, Bộ trưởng Bộ Y tế cho biết Luật Phòng bệnh đã thể hiện rõ các nguyên tắc chung, tránh chồng chéo, mâu thuẫn với các quy định hiện hành.

Công tác bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe nhân dân không chỉ là nhiệm vụ của ngành y tế, mà là trách nhiệm của nhiều cấp, nhiều ngành, của cả hệ thống chính trị. Ví dụ, vấn đề môi trường liên quan chặt chẽ đến sức khỏe người

dân – từ Trung ương đến địa phương đều có quy định pháp luật.

Do đó, Chính phủ trong quá trình xây dựng luật đã tập trung phạm vi điều chỉnh vào các nội dung: Phòng, chống bệnh truyền nhiễm; phòng, chống bệnh không lây nhiễm; phòng, chống rối loạn sức khỏe tâm thần; kiểm soát yếu tố nguy cơ, dinh dưỡng trong phòng bệnh; các điều kiện đảm bảo cho công tác phòng bệnh.

Bên cạnh đó, Bộ trưởng Bộ Y tế cho biết thêm, luật này mang tính luật khung, quy định các nguyên tắc, chính sách cơ bản, còn các luật chuyên ngành, nghị định, thông tư sẽ cụ thể hóa sau.

Ví dụ, về chính sách hỗ trợ giáo dục mầm non cho con công nhân, người lao động đã được quy định trong Luật Giáo dục (sửa đổi) và Nghị định 66/2025/NĐ-CP của Chính phủ; hay chính sách miễn học phí được quy định tại Nghị quyết 107/2017 của Quốc hội, cùng nhiều văn bản khác.

"Với tinh thần cầu thị và trách nhiệm cao nhất, Bộ Y tế sẽ tiếp thu đầy đủ ý kiến của các vị đại biểu Quốc hội, phối hợp chặt chẽ với các cơ quan của Quốc hội để rà soát, chỉnh lý, hoàn thiện dự án luật, báo cáo Chính phủ trình Quốc hội thông qua.

Và với tinh thần quyết tâm cao, chúng tôi rất mong các vị đại biểu Quốc hội ủng hộ, để hai dự án Luật Dân số và Luật Phòng bệnh được thông qua ngay tại kỳ họp này. Bởi đây là kỳ họp cuối và giai đoạn tới còn rất nhiều nội dung chính sách y tế khác cần trình Quốc hội xem xét", Bộ trưởng Bộ Y tế Đào Hồng Lan nhấn mạnh.

Theo Chinhphu.vn